

Emmi Vuori

RAKENTAMISESTA

Kuvataiteen koulutusohjelma

Kuvanveistäjä

2012

## RAKENTAMISESTA

Vuori, Emmi  
Satakunnan ammattikorkeakoulu  
Kuvataiteen koulutusohjelma  
Toukokuu 2012  
Ohjaaja: Hautala, Päivi-Maria; Velhonoja, Matti  
Sivumäärä: 15  
Liitteitä: 0

Asiasanat: kuvanveisto, omakuva, identiteetti, Lego-palikat

---

Tässä tekstissä kerron lopputyöteokseni ”Rakennettavissa” idean taustoista ja teoksen synnystä. Samalla etsin yhtäläisyyksiä tämän konkreettisen rakentamisen ja ihmisen omakuvan ja oman elämän rakentamisen väliltä.

## ABOUT BUILDING

Vuori, Emmi

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

May 2012

Supervisor: Hautala, Päivi-Maria; Velhonoja, Matti

Number of pages: 15

Appendices: 0

Keywords: sculpting, self-portrait, identity, Lego-bricks

---

In this text I tell about the background of the idea of my graduation artwork "Rakennettavissa" and the process of making it. At the same time I look for similarities between this kind of concrete building process and construction of one's self-image and life.

## SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 IDEAN ALKU .....	6
3 RAKENTAMINEN, RAKENTUMINEN.....	9
4 ROMAHTAMINEN JA KOKOAMINEN.....	11
5 LOPPUSANAT .....	15

## 1 JOHDANTO

Oma elämä on vähän kuin legopalikoista tehty rakennelma. Jos perusta on väärin tehty, on vaikea saada kokonaisuutta toimimaan. On purettava ja rakennettava uudelleen. Pintapuolisesti voi yrittää korjata muotoa lisäämällä palasia sinne ja tänne, mutta lopputulos ei ole yhtä kestävä ja varma. Ulkopuolista katsojaa voi yrittää huijata, mutta itse tietää totuuden.

Tullessani taidekouluun, en tiennyt mitä odottaa tulevilta neljältä vuodelta. Näiden neljän vuoden aikana elämäni on muuttunut moneen suuntaan. Siinä samalla omakuvani on kokenut muutoksia. Taidekoulun aikana olen pohtinut, mitä taide minulle merkitsee ja olen välillä tuskailnutkin juuri oman taiteilijuuteni kanssa. Välillä minusta on tuntunut, ettei minusta ole tähän ja toisinaan taas olen ollut toiveikas ja varma. Oikeastaan koko opiskeluaikan olen kyseenalaistanut omat kykyni ja taitoni. Minulla on koko ajan ollut tunne, että osaan kyllä tehdä käsilläni, mutta epävarmuutta ovat aiheuttaneet henkiset kykyni, onko minulla tarpeeksi ideoita ja olenko tarpeeksi kypsä ajattelultani? Minua on hävettänyt olla tietämätön maailman menosta. En ole seurannut tarpeeksi uutisia tai lukenut paljon kirjoja. En ole seurannut taidekentän tapahtumia. ”Ei minusta tule taiteilijaa.” Sen olen todennut useasti.

En vieläkään tiedä, minne tästä päädyn, mutta nyt minulla tuntuu ensimmäistä kertaa olevan aiheita teoksille. Olen omassa elämässäni kokenut asioita, joista voin nyt ammentaa taiteeseeni. Aiemmin tuntui, ettei minulla oikein ollut mitään sanottavaa, tai paremminkin, en osannut pukea tunteita toiseen muotoon tai niitä oli vaikea hahmottaa. Olin myös arka paljastamaan mitään itsestäni taiteen kautta ja aiheeni olivat usein melko pinnallisia. Nyt olen huomannut taiteen toimivan terapian tavoin. Siitä on ollut minulle apua tunteiden käsittelemisessä. Minun ei enää tarvitse keksimällä keksiä aiheita, minulla on ne jo. Haluan tehdä taidetta siitä, mikä minua koskettaa.

Juuri näiden neljän taidekouluvuoden aikana olen joutunut pohtimaan elämääni ihan yleisesti. Varsinkin viimeinen vuosi on ollut raskas, mutta ehkä kasvattavalla tavalla antoisa. Olen joutunut keskittymään itseeni ja ajatuksiini, tunteisiini. Samalla olen

ollut keskellä lopputyöprosessia. Vaikka se on ollut vaikeaa ja raskasta henkisesti, olen kokenut saavani lopputyön taiteelliselle osalle enemmän merkitystä ja syvyyttä omasta tilanteestani. Yrittäessäni lopputyönä rakentaa legoista omakuvaa (jota se alussa ainakin yritti olla ulkonäönkin puolesta), olen joutunut rakentamaan myös itseäni, korjaamaan ja eheyttämään. Olen huomannut yhteneväisyyksiä ihmiselämän käännteiden ja konkreettisen palikoilla rakentamisen välillä. Nyt viattomilta näyttävät legopalikat tuntuvat minulle todella merkityksellisiltä. Minulle prosessista tuli melkein pä tärkeämpää kuin itse teoksesta.

## 2 IDEAN ALKU

Kun loppukesästä 2011 ensimmäisen kerran sain idean rakentaa legoista omakuva tai ylipäätään kasvoja tai osaa niistä esittävä rakennelma, ei minulla ollut aavistustakaan tulevan vuoden vaikeuksista. Alunperin teoksen ideakin liittyi enemmän ehkä lapsuuteen ja menneisiin vuosiin. Halusin tehdä jonkinlaisen omakuvan, mutten mitään pinnallista sellaista. Mietin, että miten minusta tuli minä, miten jostakin henkilöstä tulee se, joka hän on. Legot sopivat materiaaliksi niiden rakennusmateriaaliominaisuuden takia, ja koska ne liittyivät omaan lapsuuteeni.

Idea lähti itse asiassa siitä, kun olin nähnyt unta, että olisin tehnyt lopputyön pienistä esineistä, jotka olisivat muodostaneet verhomaisen kokonaisuuden. Sitten siitä olisi hahmottunut oma kuvani. Mietin näitä esineitä, että olisiko minulla mitään sellaisia lapsuuden pikku tavaroita, joista tällaisen teoksen olisi voinut tehdä. Halusin juuri, että ne olisivat omaan elämään liittyviä esineitä, joista kuva muodostuisi. Tajusin, ettei minulla olisi sellaista määrää materiaalia. Sitten mieleeni tulivat legot, joilla leikin aina lapsena veljeni kanssa, tai oikeastaan ensimmäinen muistikuvani niistä on jo tarhasta. Siinä syntyi idea legopalikoista rakennetusta omakuvasta.

Aloin pohtimaan, miten minä itse olen rakentanut elämäni, ja mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, kuka minä olen nyt. Yksi asia, joka on määritellyt minäkuvaani pitkän aikaa, ovat olleet sosiaaliset pelot. Lapsena olin poikkeuksellisen rohkea ja sosi-

aalinen. En oikeastaan tiedä, mistä sellainen itsevarmuus oikein kumpusi. Varmasti turvalliset ja vakaat kotiolot ovat yksi syy, mutta ehkä kuitenkin se oli vain minun perusluontoni lapsena. Lähestyin ihmisiä helposti ja tykkäsin esiintyä. Kuitenkin varhaisessa murrosiässä ikäviä kokemuksia alkoi tulla koulussa ja muissa sosiaalisissa tilanteissa. Vaikka minua ei koskaan varsinaisesti kiusattu koulussa, niin satunnaiset ilkeät kommentit tai haukkumasanat talloivat vähitellen itseluottamusta, joka muutenkin oli haurastumassa murrosiän keskellä. Jotenkin turvallinen olo, lapsen tietämättömyys ja itsevarmuus katosivat. Kehon muuttuessa mielikin alkoi muuttua. Muutuinkin todella epävarmaksi, täydeksi vastakohtaksi lapsuuden minälle. Vaikka iloinen luonne säilyi ja pinnalta vaikutin sosiaaliseltakin, sisälläni tunsin ahdistusta.

Yläaste- ja lukioaikana tuntui, että jännitin koko ajan jotakin ja sosiaaliset tilanteet pelottivat minua. En esimerkiksi voinut edes kuvitella saavani koskaan poikaystävää, koska minua jännitti ja pelotti niin paljon. Lukion jälkeen olin kaksi vuotta töissä. Jossakin vaiheessa sitä aikaa ahdistukseni paheni ja aloin saada paniikkikohtauksen tapaisia oireita. Olin jotenkin liian tietoinen itsestäni. Ajattelin valmiiksi, mitä voi tapahtua, jos nyt teen niin tai näin, ja panikoin tavallaan jo etukäteen. Minua ahdisti juuri eniten se, että muut huomaisivat ahdistuksen. Minua masensi, koska en voinut tai osannut olla normaali, mitä ikinä se tarkoittaakaan.

En kuitenkaan oikein voinut kertoa ongelmastani juuri kenellekään, koska ajattelin, etteivät muut ymmärtäisi. Ajattelin, että se vain kuulostaisi typerältä. Minulla ei siihen aikaan ollut kovin saman henkisiä ystäviä, joille olisin voinut uskoutua kaikesta. Työpaikalla kaverini olivat niin erilaisia eivätkä kovin läheisiä, vaikka heidän kanssaan usein hauskaa olikin. En kuitenkaan tuntenut oloani heidän seurassaan niin turvalliseksi, että olisin voinut puhua mistään syvemmistä asioista. En muutenkaan tuntenut vielä itseäni ja ajattelin yleensä aina ensimmäiseksi sitä, mitä muut ajattelevat. En osannut arvostaa itseäni juuri sellaisena kuin olen.

Monien muiden harrastuksien ohella kuvataide on ollut elämässäni pienestä asti. Piirsin aina paljon, tarhaiästä lähtien. Jossain vaiheessa huomasin, että olen todella hyvä piirtämään ja maalaamaan mallista. Aloin lukion jälkeen saamaan tilauksiakin valokuvien pohjalta piirretyistä muotokuvista. Myöhemmin taidekoulussa myös elävästä mallista piirtäminen, maalaaminen ja muovaileminen tulivat minulle tutuksi, ja todis-

tin itselleni kykyäni myös siinä. Luulen, että lahjakkuus kuvataiteen tällä saralla on vahvistanut minua. Olen saanut tuntee olevani ainakin jossakin erityisen hyvä. Vaikka sosiaaliset pelot ja ongelmat ovat kiusanneet minua murrosiästä asti, olen ehkä juuri kuvataiteen ansiosta jaksanut uskoa itseeni. Olen saanut hyväksyntää ja kunnioitusta taitojeni kautta.

Taidekouluun tullessani huomasin, että ihmiset ympärilläni olivat paljon enemmän minun kaltaisiani. Yhteinen kiinnostus kuvataiteeseen yhdisti. Sain nopeasti ystäviä, joista osasta on tullut minulle todella läheisiä. Paniikkihäiriön oireetkin alkoivat vähitellen lieventyä ja pystyin olemaan rennompi ja itsevarmempi. Tunsin todella löytäneeni oikeaan paikkaan ja koin olevani onnellinen. Vasta viimeisinä vuosina olen alkanut oikeasti puhua ongelmistani. Olen voinut luottaa niihin minulle tärkeisiin ihmisiin ja siihen, että he hyväksyvät minut omana itsenäni ja ongelmieni kanssa. Samalla minulle on selvinnyt, että muillakin on samanlaisia ongelmia kuin minulla, ja niistä puhuminen on auttanut puolin ja toisin. Olen saanut purkaa niitä huonoja palikoita ja rakentaa uutta. Vaikka paniikkihäiriön oireita ilmaantuu edelleen, pystyn nyt käsittelemään niitä paremmin.

Olen huomannut, että pahan olon tai ahdistuksen salaaminen ei auta mitään, vaan on parempi olla avoin ja vaan purkaa kaikki. Ei voi olla muuta kuin oma itsensä, joten miksi esittää muuta. Uskon, että se, että itselläni on ollut vaikeaa, on kasvattanut minua ymmärtäväisemmäksi ihmiseksi. Ne kokemukset ovat rakentaneet luonnettani. Lopputyössäni nämä kokemukset näkyvät ehkä ”rikkinäisyytenä”. Alunperin olin suunnitellutkin, että teoksessa jotkut palikat olisivat väärinpäin tai muuten vinksaltaan. Kuitenkin jätin ne pois, sillä halusin selkeän kokonaisuuden. Mielestäni se, että lopullisen teoksen muoto ei ole ”ehjä”, kertoo jo tarpeeksi.





### 3 RAKENTAMINEN, RAKENTUMINEN

Ihmisen kehityksen ja identiteetin kannalta lapsuus ja teini-ikä ovat tärkeimpiä vaiheita elämässä. Kotiolot, kasvatus ja ympäristö muokkaavat minäkuvaa. Myös teokseni rakentamisessa juuri alkuvaihe oli merkittävä, sillä siinä tehdyt virheet näkyivät kokonaisuudessa ja sen muotoutuminen lähti tavallaan heti väärään suuntaan. Kestinkin pitkään ennen kuin pääsin kunnolla alkuun työssäni.

Ensimmäisissä kokeiluissani rakentaa legoista kasvoja, tajusin, ettei kovin pientä voi tehdä, koska silloin palikoiden väliset asteittaiset korkeus- ja leveysvaihtelut ovat liian suuria, eikä muoto hahmotu. Tulos olisi ollut vain palikkamainen. Kun aloitin myöhemmin uudestaan rakentamaan, huomasin jo alkuvaiheessa tekeväni tällä kertaa liian isoa työtä. Palikat eivät olisi riittäneet. Eikä aikaakaan olisi ollut suuremman teoksen tekemiseen. Oli purettava taas ja aloitettava alusta.

Ihminen tavallaan rakentuu pienistä palikoista, muistoista, kokemuksista, ajatuksista... Lopputyössäni myös eri väriset palikat korostavat tätä seikkaa, monipuolisuutta. Jo heti idean keksimisvaiheessa ajattelin, että haluan työstä värikkään. Eikä minulla olisi edes ollut varaa hankkia tarvittavan suurta määrää palikoita vain jotain tiettyä väriä. Lisäksi epärealistiset värit tuovat esiin ihmisen sisäistä maailmaa, mielen eri värejä.

Teoksen pintapuoliset värit valikoin enimmäkseen niiden mahdollisimman sujuvan vaihtelun vuoksi. Pyrin etenemään hieman sateenkaarityyppisesti alhaalta sinisestä, vihreiden kautta keltaiseen. Nämä värit miellyttivät minua muutenkin. Teoksen sisäpuolelta taas huomaa, että käytössä on ollut monen värisiä palikoita, melko suunnitelmattomasti rakennettu tukemaan ja pitämään kasassa koko työtä. Tästä tuleekin taas yksi merkitys työlle. Ulkokuori ja sisäinen puoli. Monennäköisistä palikoista me rakennimme, vaikka kaikki eivät näykään ulospäin.





#### 4 ROMAHTAMINEN JA KOKOAMINEN

En syksyllä juuri työstänyt ideaani, koska minulla oli kursseja ja harjoittelua suoritettavana. Hiukan vain kokeilin legoilla rakentamista. Siinä vaiheessa kun lopputyötä olisi todella pitänyt alkaa toteuttamaan, iski samaan aikaan omaan elämäni raskas muutos, ero. Se todella lamautti minut, hajotti rakennelman.

*Legopalikat makaavat onnettomina lattialla.*

*Olen yhtä avuton niiden, kuin elämäni kanssa.*

Tuntui, että maailmani oli romahtanut lopullisesti eikä minulla olisi mitään tulevaisuutta. Mikään ei kiinnostanut, ei varsinkaan lopputyön tekeminen. Minulla oli koko ajan ahdistunut olo ja päässäni pyöri vain negatiivisia asioita. Teki mieli lopettaa koko koulun käyminen ja vaan vajota lattian läpi.

Luulin hetken aikaa tosissani, ettei mitään voi enää saada ehjäksi minussa. Mutta huomasin jälkepäin, että minutkin on tehty legopalikoista. Pitää vaan kerätä itsensä ja aloittaa alusta. Niin kävi usein myös teokseni kanssa. Varsinkin alkuvaiheessa, purin, rakensin, purin, rakensin... Perustassa oleva virhe oli korjattava, jotta voi rakentaa oikein. Oikeastaan rakennellessa tajusin, että olin itse rakentanut omaa elämäni yhden palikan varaan. Kun se osoittautui huteraksi, niin kaikki sortui. Olin takertunut toiseen. Suunnittelin tulevaisuuttani yhteisestä näkökulmasta, en rakentanut itselleni, minulla ei ollut omaa suunnitelmaa. Vaikka pitkän aikaa minusta oli tuntunut, ettei kaikki ole enää ennallaan enkä ollut oikein onnellinen, uskoin yhä siihen samaan tulevaisuuteen. Sitten yhtäkkiä minulla ei ollut mitään. Siltä se tuntui.

Ainoa positiivinen ajatus, joka minulle jossain vaiheessa tuli, oli, että ainakin saan tästä surusta materiaalia taiteelliselle työlle. Aloin miettiä teosideoita, joihin purkaa nämä tunteet. Kirjoittelin runoja ja mietin laulunsanoja. Sain lisää sisältöä nimenomaan lopputyölle, tai paremminkin alkutyölle. Idea tavallaan syventyi, osasin ajatella elämän ja omakuvan rakennusprosessia laajemmin. Rakennelman hajoaminen, purkaminen, korjaaminen ja uudelleenrakentaminen täydensivät alkuperäistä ideaa.

*Nyt mulla on aikaa  
olla pääni sisällä,  
ihmetellä itseäni  
ja ajatuksiani,  
katsella tätä touhua  
vähän kuin ulkopuolisen silmin.*

Vaikka alussa olikin tuntunut, että tämä kevät on nyt mahdollisimman väärä ajankoh-  
ta yrittää tehdä lopputyötä kaiken muutoksen keskellä, ajattelen nyt ehkä toisin. Kun  
toisaalta käytin vaikeaa tilannettani osittain inspiraationa, niin toisaalta käytin loppu-  
työn tekemistä keinona käsitellä tunteitani. Koin jotain, joka minun on ollut pakko  
purkaa konkreettiseen muotoon. Minulla on todella ollut aikaa pohtia kaikkea tapah-  
tunutta, tutkia ja ihmetellä itseäni joka tavalla. Kotona työskentely on mahdollistanut  
syventymisen omiin ajatuksiin, mutta toisaalta se on ollut myös raskasta. Olen istunut  
legojen kanssa lattialla yksin kotona usein turhautumiseenkin asti. On pitänyt päästä  
välillä ulos purkamaan kertyneet ajatukset jonkun toisenkin mietittäviksi.

Kyllä minun päästäni ajatuksia tuntuu sittenkin löytyvän. Aiheitakin, vaikka joskus  
luulin ettei minulla ole mitään sanottavaa. Joskus hyvät ajatukset tulevat ulos vähän  
kuin sattumalta, ilman, että itsekkään huomaa. Teokselle sopivan nimen keksiminen  
tuotti päänvaivaa. En halunnut sen olevan enää ”Omakuva”, niin kuin alun perin olin  
ajatellut, sillä rakennelma ei enää muistuttanut minua tarpeeksi ulkoisesti ja se olisi  
myös rajannut aihetta liikaa. Se olisi ollut muutenkin tylsä nimi. Halusin myös vält-  
tää kauheita kliseitä. Viimeisenä iltana ennen teoskuljetusta teosta pakatessani tokai-  
sin ystävälleni, että onneksi nämä palikat eivät voi mennä rikki, ne ovat niin kestäväää  
tekoa. Vain rakennelma voi hajota, mutta se on aina rakennettavissa. Siitä ystäväni  
bongasi minulle nimen teokselle: ”Rakennettavissa”.



Koko elämä on yhtä rakennusprosessia. Kaikki entinen vaikuttaa nykyiseen ja tulevaan. Kaikki kertyy omaan itseen. Jos ei pura huonoja rakenteita, ne kostahtavat jossain vaiheessa. Jos rakentaa huteralle perustalle, kaikki voi sortua joskus. Vain virheistä voi oppia todella. Samat virheet tulee ehkä tehtyä monta kertaa, mutta joka kerta kasvaa ainakin hiukan. Joka kerta rakenne korjaantuu ainakin vähän. Aina voi aloittaa uudelleen.

Liian nopeasti ei kannata yrittää rakentaa. Ei siitä tule mitään. Ei myöskään voi korjata kaikkea kertaheitolla. Rakennusprosessi on hidas, sen olen huomannut niin itseni kuin teoksenikin kohdalla. Työn alkuvaiheessa kai pyrin täydellisyyteen. Tuntui, etten millään meinannut osata rakentaa jotain tiettyä muotoa. Legot eivät vain taipuneet kaikkeen. Itsekritiikki oli myös korkealla ja alusta oli vaikea päästä eteenpäin, kun aina teki mieli purkaa kaikki. Pienet virheet alkoivat ärsyttää todella paljon, mikä johtui tietysti siitä, että tuijotin työtäni koko ajan, koska tein sitä kotona. Sitten jossain vaiheessa pienet virheet oli vaan hyväksyttävä, kun ei ollut enää aikaa aloittaa teoksen rakentamista alusta. Niin itsessäkin jotkut virheet on vain hyväksyttävä. Ne tekevät ihmisestä oman itsensä.



## 5 LOPPUSANAT

Tein lego-teostani viime hetkiin saakka, ennen kuljetettavaksi pakkaamista. Sitä olisi kai voinut jatkaa loputtomiin, sillä se oli aina kesken. Olihan alkuperäinen ideakin ”keskeneräinen muotokuva”. Samalla tavalla minä ja kai kaikki ovat keskeneräisiä. Ei ihminen ole koskaan valmis, vaan muuttuu koko ajan.

Kun katsoimme luokkakaverien kanssa lopputyötäni paikallaan näyttelytilassa, huomasimme vielä yhden mielenkiintoisen seikan. Teos näytti kaukaa katsottuna aivan kaksiulotteiselta! Vasta lähemmäksi käveltyään huomasi kolmiulotteisuuden.

Kuinka kaukaa katsommekaan muita ihmisiä, joskus ehkä itseämmekin. Nähdäkseen todellisen minän, pitää mennä lähelle ja vielä kurkistaa sisäpuolellekin.